

Täysistunto

Perjantai 21.11.2025 klo 13.00—13.27

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 119/2025 vp
Valiokunnan mietintö StVM 21/2025 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu. Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

Keskustelu

13.14 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa puhemies! Lyhyesti tämän vakuutusmaksun nousun taustasta ja merkityksestä. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Tällä työttömyysvakuutusmaksulla hoidetaan ansiosidonnaisen työttömyysturvan rahoitus, käytännössä sen 37,21 euron peruspäivärahan yläpuolella oleva rahoitus. Tämä korkea työttömyys näkyy tällä hetkellä nyt tässä vakuutusmaksun nousussa niin palkansaaja- kuin työnantajapuolelle. Se nousee noin 0,3 prosenttiyksikköä, ja kun meillä ei ole kasvua, niin tämä näkyy sitten vakuutusmaksun nousuna. Sinänsä on ihan perusteltua, että sitä nostetaan, koska tätä maksua pitää nostaa sen takia, että Työllisyysrahastossa pysyisi suhdannepuskuri sellaisella tasolla, että se vastaa sitten jatkossakin tästä vakuutusmaksusta hyvin.

Arvoisa puhemies! Juuri siihen halusin tässä kiinnittää huomiota, että meillä on nyky-sääntöjen mukaan suhdannepuskurin koko noin 1 300 miljoonaa euroa ja nyt tämä puskuri menee sinne noin 500 miljoonaan euroon näillä vakuutusmaksuilla. Tänä vuonna Työllisyysrahasto tekee aika ison alijäämän. Olisi hyvä, että jatkossa nostaisimme tämän Työllisyysrahaston puskurin kokoa ylöspäin ja alaspäin, eli sitä vaihteluväliä, jotta voisimme paremmin vastata työllisyyden muutoksiin. Kun työttömyys kasvaa juuri samaan aikaan aina, kun talous on heikossa hapessa, niin silloin ei tarvitsisi nostaa heti sitä vakuutusmaksua, jolloin me autettaisiin sitä talouden kehittymistä myös sitä kautta. Eli tätä vastasyklistä politiikkaa pystyttäisiin tekemään paremmin, jos meidän puskuri olisi vähän isompi. Hyvänä aikana kerättäisiin ja huonona aikana voitaisiin purkaa. Tämä olisi erittäin tärkeä asia, joka tässä pitäisi jatkossa pystyä tekemään. Sillä tavalla saisimme tälle sitä vastasyklisyyttä, mitä julkisessa taloudessa pitäisi olla nykyistä enemmän. Sen halusin tässä nyt nostaa erityisesti esiin, että jatkossa työskentelisimme sen eteen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2025 vp

13.16 Aino-Kaisa Pekonen vas: Arvoisa herra puhemies! Edellisen oikeistohallituksen aikaan vuonna 2016 tehtiin niin sanottu kilpailukyky sopimus, joka oli monelta osaa epäoikeudenmukainen. Esimerkiksi julkiselle sektorille suunnatut lomarahojen leikkaukset olivat työntekijöille kova viesti silloisen hallituksen arvomaailmasta. Kiky-sopimus ei ole kuitenkaan siirtynyt kokonaan historiaan. Silloin nimittäin myös muutettiin työttömyysvakuutusmaksujen, työeläkemaksujen ja sosiaaliturvamaksujen jakautumista tavalla, joka on tarkoittanut lähes parin miljardin euron tulonsiirtoa työntekijöiltä työnantajalle.

Nyt käsittelyssä oleva esitys työttömyysvakuutusmaksujen tasosta ei edelleenkään tue muutosta sosiaaliturvamaksujen jakautumiseen työntekijöiden ja työnantajien välillä, mikä johdosta kilpailukyky sopimuksessa tehty muutokset tulevat edelleen vuonna 2026 syömään palkansaajien reaaliarvoja. Siksi ehdotan, että eduskunta hyväksyy monisteena jätetyn lausuman, joka kuuluu näin: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy pikaisesti lainvalmisteluun kilpailukyky sopimuksessa työntekijöille siirrettyjen sosiaaliturvamaksujen palauttamiseksi työnantajien maksettavaksi.”

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

13.18 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Juuri näin kuten edustaja Pekonen kertoi: on aika korjata kiky-sopimukseen jäänyt sosiaaliturvamaksujen jakautumisen vinouma. Kannatan edustaja Pekosen tekemää lausumaehdotusta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Satonen, olkaa hyvä.

13.18 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Kolme näkökulmaa, mitä keskustelusta nousee, ja itse tästä asiasta.

Ensinnäkin itse tätä asiaa pidän järkevänä tässä tilanteessa, jossa ollaan. Tämä maksujen korotus on tietysti ikävää, se, että näitä joudutaan korottamaan, mutta suhteessa tilanteeseen, mikä on työttömyysvakuutusmaksurahaston maksukyky, ja toisaalta mikä on työllisyyden tilanne ja talouden tilanne, tässä on järkevä taso haettu, ja se minun mielestäni aina ansaitsee sinänsä kiitoksen parttien puolelle, että tässä on järkevällä tavalla toimittu.

Sitten näihin kahteen puheenvuoroon, jotka tässä edelsivät: Ensinnäkin täytyy sanoa tuohon edustaja Lylyn puheenvuoroon, että periaatteessa ajattelen aika lailla samalla tavalla kuin edustaja Lyly siinä mielessä, että se olisi tietysti hyvä, jos meillä olisi ikään kuin hyvänä aikana kerrytetty puskuria, jota sitten huonona aikana voitaisiin käyttää, mutta käytännössä tässä ei kyllä olla onnistuttu. Eli itse asiassa pikemminkin on käynyt niin päin, että aina kun valtio on koettanut näin toimia, niin se on mennyt vähän niin kuin päinvastoin. Tämä johtuu vain siitä yleisestä ongelmasta, että hyvänäkin aikana koetaan, että on paljon sellaisia menotarpeita, joihin halutaan rahaa käyttää, ja niitä sitten on sinne käytetty. Nyt puhun siis laajemmin valtiontaloudesta, en pelkästään tästä yksittäisestä asiasta. Tämä on todella vaikeaa. Kyllä minäkin olen lukenut Keynesistä ja tiedän, että teoriassa tämä vastasyklisyys olisi ihan järkevää toimintaa, mutta käytännössä aika harva maa on kyennyt sitä järkevällä tavalla ylipäättään tekemään, mutta kuten sanoin, en vastusta ideaa.

Sen sijaan vasemmistoliiton edustajille, jotka jo ehdivät poistua tästä salista, olisi kyllä hyvä todeta se, että heidän kannattaisi tutustua tähän kilpailukyky sopimukseen vähän tarkemmin — olen varma, että edustaja Lyly on siihen tutustunut. Siinä ei tosiasiaa käynyt ollenkaan niin kuin vasemmistoliittolaiset täällä esittivät. He ovat toki siinä oikeassa,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2025 vp

että siinä siirrettiin työnantajamaksuja työnantajilta työntekijöille, mutta he unohtivat mainita kokonaan sen, että silloinen hallitus ja eduskunta kompensoivat tämän alentamalla työntekijöiden verotusta. Eli tosiasiaa se oli siis järjestelmä, jossa veronmaksajien rahalla kevennettiin työnantajien maksua ja palkansaajat jäivät suurin piirtein omilleen. Se toinenkaan juttu, mitä siellä puhuttiin, että lomarahoja hallituksen päätöksellä ikään kuin olisi julkiselta sektorilta viety, ei pidä paikkaansa. Siellä oli tietynlaista painetta kyllä hallituksen suunnalta, sen muistan, mutta siis tämän päätöksen tekivät neuvotteluissa itse nämä julkisen alan liitot. Tämäkin on hyvä pöytäkirjoihin todeta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

13.21 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa puhemies! Edustaja Satosen puheeseen toteaisin vain sen, että nimenomaan tarkoitin nyt tällä tätä Työllisyysrahastoa, ja tässä on nyt käynyt niin, että kun meillä oli Työllisyysrahastossa puskuri aika lailla täynnä, niin laskettiin aika voimakkaasti siinä yhteydessä vakuutusmaksuja, ja ei olisi heti pitänyt tehdä niin voimakasta laskea. Tällä tavalla me purettiin sitä puskuria. Sen olisi pitänyt meillä olla vähän korkeampi sinne ylöspäin ja myös sinne alaspäin. Se oli aikoinaan vähän isompi, ja sitä on pienennetty tässä matkan aikana, ja sen takia kannan itse huolta.

Kikystä en nyt tässä käy sen enempää sanomaan. Kymmenen kuukautta olin sitä neuvottelemassa, että tiedän kohtalaisen hyvin sen sisällön, ja voin sitten joskus paremmalla ajalla sitä avata. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.